

Over de kracht van vergeving.

Psalm 32 begint met twee zaligsprekingen over een mens die vergeving heeft gevonden, van wie de zonden zijn bedekt en niet meer tellen. Het is voorbij. Er is weer ruimte om te leven. Bedrog tast niet langer de onderlinge verhoudingen aan. Een mens kijkt open en ontvankelijk de wereld in. Psalmen zijn liederen en je vraagt je af wie zingt hier? Wie bezingen die wonderlijke kracht die vergeving heet en een mens teruggeeft aan zichzelf? Dit psalmlied klinkt in de synagoge, in de tempel van Jeruzalem, eertijds voor zijn verwoesting, en in de kerkgemeente, kortom overal waar een kring van mensen dit oude lied aanheft. En deze kring zingt elkaar toe dat er een weg is uit schuld en schaamte vandaan, dat mislukking niet het laatste woord heeft. Gelukkig de mens, zo begint psalm 1 en psalm 32 zingt het opnieuw, en deze lofprijzing is vooral een aanmoediging om een weg te gaan, een sprong te wagen, iets toe te laten, dat we liever verbergen en verdringen.

Want na de twee zaligsprekingen begint iemand zijn verhaal te vertellen: 'Zolang ik zweeg, teerden mijn botten weg, kreunend leed ik, de hele dag. Zwaar drukte uw hand op mij, dag en nacht.' Hoe herkenbaar en wat een psychologisch inzicht! Hier spreekt een mens die volop leeft en werkt en bezig is. Iemand die weet dat het leven niet vanzelf gaat. Je moet ervoor vechten, je inzetten, werken om je doelen te bereiken. Er voor gaan. Wilskracht en doorzettingsvermogen zijn van jongs af aan door opvoeding en scholing getraind. Je geniet van een succes en verbijt jezelf als het tegenzit. Een actief bestaan en daarin momenten van vriendschap en liefde, momenten van ontspanning en samen-zijn, waar je behoefte aan hebt en die soms schaars zijn in deze tijden van crisis en drukte. En verder...je houdt je aan de spelregels van de samenleving, voor zover dat gaat en probeer een zo goed mogelijk leven te leiden, maar wat is goed? Je hebt je eigen manier gevonden om met het leven om te gaan en in het leven te staan. Zo sta ik er in en dit is mijn verhaal, zo vertel ik het mezelf en aan een ander. Maar af en toe, heel soms, als ik iets zie, dat mij raakt of op een moment dat ik alleen ben, dan kan ik door iets overvallen worden. Een vreemde droefenis trekt door me heen. Het lijkt alsof er in mij ineens een deur opengaat die een koude tocht binnenlaat. Het voelt hoogst onaangenaam en het maakt me angstig. Meestal is het maar een kort moment en kan ik mijn aandacht weer op iets anders richten, maar soms duurt het langer en probeer ik het weg te stoppen, te verbergen, want dit is vreemd en ik praat er niet over. Ik zwijg erover, verzwijg het voor de anderen. Net als die mens in de psalm. Die zwijgt, maar beschrijft wel hoe het vanbinnen voelt: botten die het begeven, pijn, een drukkende last, levenskracht die wegsmelt. Een woestijn. En ondertussen speelt deze mens zijn rol in het leven, verscheurd tussen binnen en buiten, zolang als het gaat.

En toen kwam het moment dat de psalmist niet langer kon zwijgen. "Ik beled u mijn zonde, dekte mijn schuld niet langer toe." Het zwijgen en het luisteren naar de gevoelens brengt deze mens tot spreken. Niet langer toedekken en verbergen, maar uit spreken tegen iemand. Erkennen en belijden en dan de ontdekking van zijn leven: "u vergeeft mij mijn zonde en schuld". Erkennen en vergeven worden zijn twee kanten van een medaille. Ze zijn wederkerig met elkaar verbonden en roepen

elkaar tevoorschijn. Wie de pijnlijke weg naar zichzelf, in zichzelf durft te gaan, heeft op een verborgen wijze al deel aan de kracht van vergeving, is al op zoek naar de bron van vergeving en goedheid die we God noemen. Dat omstreden woordje God, dat van alles bij mensen oproept aan woede, weerzin, niets, diepste grond, hoop, liefde. God als bron diep in ons verborgen, waarmee we het contact, de verbinding steeds weer verliezen. Want dat wil dat beladen woord zonde uitdrukken: er is een breuk ontstaan tussen jou en jezelf, tussen jou en je naaste, tussen jou en de aarde die je draagt en voedt en tussen jou en de hemel die in jou ademt en ruimte geeft om te leven. En die breuk die rekenen we elkaar aan. We zoeken naar de schuldige, de oorzaak, een verklaring. We leggen het buiten ons en zijn liever het slachtoffer van de omstandigheden, dan dat we onderzoeken wat ons aandeel is in het wel en wee van ons leven en onze samenleving. Onderzoeken waar we verbinding maakten en durfden te luisteren naar de ander, de situatie waarin we zaten, of waar we er niet waren, opgesloten in onze plannen en gedachten en onszelf afsloten en in onszelf terugtrokken en wegluchten in vermaak en dwaasheid. Zou het mogelijk zijn om het woord "zonde" zo schoon te poetsen dat het woord ons helpt om de tragiek van ons leven uit te drukken? Want zonde gaat niet alleen over goed en fout, over ons oordeel over daden en mensen, die we straffen en prijzen, maar zonde gaat over iets moois dat stuk valt, over iets kostbaars dat weg is, over de weg kwijt zijn, over thuisloos zijn en je levensdoel verloren hebben. Zonde gaat over mensen die breekbaar en kwetsbaar in het leven staan, die onvolmaakt zijn en uiterst complex in elkaar zitten. Niet alleen zijn mensen complex, maar ook ons samenleven. En het is een wonder dat er toch nog zoveel goed gaat. En dat goede, zegt de psalmist, dat is een kracht van vergeving, de kracht van compassie, die in ons woont, vaak diep verborgen. Het erkennen, belijden van de breuk brengt de vergeving. Daarom is Jezus ook zo begaan met de zondaar. Hij oordeelt niet, maar schenkt aandacht, geeft hen zorg, nodigt ze aan tafel uit en omhelst ze als medemens, zoals Franciscus deed. Want hij zag het verdriet en het lijden dat zonde is. Zonde heeft meer te maken met een wond, dat je als mensen gewond bent en een dokter zoekt. Alleen een schoongemaakte wond geneest vanzelf.

De psalmist haalt twee leerpunten uit de ervaring van vergeving, van herstel. Laten we blijven bidden. Bidden als niet toedekken, niet verbergen, niet ontkennen, maar luisteren naar de boodschap van je gevoelens, aandacht geven aan het lijden dat bij ons leven hoort, jezelf blootgeven aan de levensbron die in ons stroomt. En ten tweede: in dialoog gaan met het innerlijk kompas, de stem van je geweten, de stem van de Levende die van binnenuit de weg wijst.

Veel te laat heb ik jou liefgekregen,

Schoonheid wat ben je oud, wat ben je nieuw.

Binnen in mij was je, ik was buiten.

Toen heb jij geroepen....mijn doofheid doorbroken.

André Wesche

Lezing uit psalm 32